

Den Regionale Model for Erhverv og Beskæftigelse SAM/K-LINE®

Den Regionale Model for Erhverv og Beskæftigelse SAM/K-LINE® er en samfundsøkonomisk model udviklet og drevet af forskere ved Center for Regional- og Turismeforskning.

Modellen kombinerer det lokale samfundsregnskab SAM-K ("Social Accounting Matricer for Kommuner") med den regionaløkonomiske beregningsmodel LINE ("Local INtersectoral and interregional Economic model"). Det gør det muligt at overvåge og fremskrive udviklingen for lokale erhverv og arbejdsmarkedet med forskellige tidshorisonter, ligesom det er muligt at konsekvensberegne scenarier/projekter.

Den detaljerede indsigt i økonomiske og beskæftigelsesmæssige effekter af ændringer giver modellens brugere et stærkere beslutningsgrundlag og/eller mulighed for at dokumentere effekter over for beslutningstagere.

Hvad er SAM-K?

SAM-K er et lokalt samfundsregnskab og er en udvidet udgave af de regionale regnskaber, som Danmarks Statistik opstiller for Danmark. SAM-K giver en udtømmende og fleksibel beskrivelse af den økonomiske og den erhvervs- og beskæftigelsesmæssige aktivitet i de danske kommuner, regioner og arbejdskraftsoplande.

SAM-K omfatter følgende datakilder ved opstilling af det regionale og lokale samfundsregnskab:

- Registerdata for beskæftigelse og indkomst for personer (Danmarks Statistik)
- Nationalregnskab for Danmark (Danmarks Statistik)
- Produktion for kommuner (Regionale Regnskaber fra Danmarks Statistik)
- Kommunale skatteprocenter (Danmarks Statistik)
- Turismedata:
 - Antal overnatninger (Danmarks Statistik)
 - Døgnforbrug (VisitDenmark)
- Diverse surveys:
 - Transportvaneundersøgelsen (Danmarks Statistik)
 - Handelsundersøgelse (Danmarks Statistik og AKF)
 - Privatforbrugsundersøgelse (Danmarks Statistik).

Sammenlignet med den normalt tilgængelige statistik for regioner og kommuner giver SAM-K flere muligheder, fx:

- SAM-K kan skræddersyes til den enkelte kommunes og regions behov (relevant inddeling på erhverv, typer af arbejdskraft, husholdninger, varer mv.).
- SAM-K giver en bred geografisk beskrivelse af den økonomiske aktivitet, som ikke alene fokuserer på produktionsstedet, men også inddrager bopæls- og varemarkedsvinklen (f.eks. disponible indkomster for husholdninger eller turistindtægter opdelt på overnatningsform).
- SAM-K giver en bred faglig beskrivelse af den økonomiske aktivitet, som ikke alene fokuserer på erhvervs karakteristika, men også inddrager oplysninger om arbejdskraft, familietyper og varer (f.eks. pendling, befolkningsudvikling, turistrejsemønstre).

- SAM-K danner udgangspunkt for dels fremskrivninger/prognoser, dels konsekvensberegninger (effekter af ændrede rammevilkår) af den lokale og regionale økonomi (inkl. erhverv og arbejdsmarked) med LINE.
- SAM-K er en sammenhængende database, som kan anvendes i alle hovedtyper af regionale og lokale analysemodeller.

Hvad er LINE?

LINE er en lokaløkonomisk beregningsmodel, der rummer de basale detaljerede økonomiske sammenhænge, der er nødvendige for at opstille et samfundsregnskab på lokalt plan, dvs. på samme måde som samfundsregnskabet SAM-K.

LINE-modellen kan opstille et sådant regionalt samfundsregnskab med kommuner som den geografiske enhed. Ved aggregering kan modellen også anvendes på grupper af kommuner efter eget valg såsom regioner, beskæftigelsesregioner og arbejdskraftoplunde. Med specificerede forudsætninger, som brugeren selv kan vælge, kan modellen i samspil med SAM-K beregne et nyt regionalt regnskab baseret på disse selvvalgte forudsætninger.

Disse egenskaber gør LINE til et redskab til at beregne de lokaløkonomiske – og i øvrigt også de nationaløkonomiske – konsekvenser af udefrakommende begivenheder, ændrede forudsætninger, egne indgreb mv. Resultaterne af konsekvensberegningerne kommer til udtryk i ændrede indkomst- og beskæftigelsesforhold nøjagtig så detaljeret, som data er i SAM-K.

LINE kan fx bruges til at besvare spørgsmål som disse:

- Hvad bliver de regionale og lokale effekter, hvis en stor virksomhed som fx LEGO lukker eller flytter dele af produktionen til udlandet?
- Hvordan bliver Lolland-Falster påvirket af en drastisk ændring i sukkerafgiften?
- Hvad bliver effekten af en fast forbindelse over Femern Bælt?
- Hvad betyder en øgning af turismen på 10% for Bornholm?

Fremskrivning med LINE

Ved at indbygge en række forudsætninger om udviklingstendenser er LINE også et instrument til fremskrivninger af den lokale økonomi. Ved at kombinere LINE med SAM-K kan man sætte tal på de skønsmæssige effekter af ændrede rammevilkår og større virksomhedslukninger.

LINE er tidligere blevet brugt til at simulere kortsigtede økonomiske og beskæftigelsesmæssige effekter af ændringer, både for kommuner, regioner og hele landet. Hvis man ønsker at vurdere mere langsigtede (udbuds-)effekter af ændrede rammevilkår, er det muligt at kombinere SAM-K med en såkaldt generel ligevægtsmodel. Det er særlige versioner af LINE, som meget detaljeret beregner udbud og efterspørgsel inden for forskellige sektorer og giver viden om, hvilke uddannelser der bliver behov for på længere sigt – fx har CRT udviklet særlige versioner af LINE inden for Bygge og Anlæg samt Sundhed.

Er fremskrivningerne retvisende?

Regionale og lokale fremskrivninger vil i sagens natur være behæftet med usikkerhed, fordi fremskrivningen er økonomien under konkret specificerede forudsætninger. Der er altså ikke tale om en forudsigtelse af fremtiden, men alene en beregning af den økonomiske og beskæftigelsesmæssige situation under bestemte forudsætninger og dermed en illustration af, hvordan udviklingen kan gå, hvis forudsætningerne holder stik.

Fremskrivninger er dog stadig et vigtigt og brugbart element i at styrke beslutningsgrundlaget for langsigtede beslutninger. F.eks. vil fremskrivninger kunne give et bud på, hvilke typer af uddannelser og kompetencer der bliver mangel på/overskud af på længere sigt, hvilket er vigtigt for at kunne igangsætte den rigtige erhvervs- og beskæftigelsespolitik i dag.

Hvem bruger den?

Regioner, kommuner og andre med et stort og kontinuerligt analysebehov har mulighed for at blive abonnenter af modellen og får dermed adgang til data fra SAM-K samt detaljerede fremskrivninger. Derudover får brugere adgang til Brugerforum til dels support og vejledning, men også erfaringsudveksling med andre brugere af modellen. To gange årligt afholdes brugergruppemøder, hvor abonnenter har mulighed for at få dybdegående viden om modellen og desuden sætte sig præg på udviklingen af modellen i samarbejde med modelteamet.

CRT laver også enkeltstående analyser med data fra Den Regionale Model for både private og offentlige organisationer.

Mere information

Læs mere om Den Regionale Model for Erhverv og Beskæftigelse SAM/K-LINE® på CRT's hjemmeside: <http://crt.dk/kompetencer-viden/modeloekonomi.aspx>. Her findes også brugervejledning til modellen samt fremskrivningsnotater, der udgives to gange årligt.